

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-12-05

Diarienummer IOFF-2021-00383

Handläggare:

Maria Joängen

Telefon: 031 – 368 20 22

E-post: maria.joangen@ioff.goteborg.se

Framtida standard på Ruddalens fotbollsarena

Förslag till beslut

Idrotts- och föreningsnämnden har att ta ställning till förvaltningens tre alternativ och att förorda ett av dem som sitt eget;

1. Förslag 1 – Fotbollsarenan uppgraderas enligt tidigare beslut till Division 1 förutom ny omklädningsbyggnad och läktare på södra sidan som uppgraderas till standard för Superettan.
2. Förslag 2 – Fotbollsarenan uppgraderas till standard för Superettan med tillfälliga lösningar på den norra läktaren
3. Förslag 3 – Fotbollsarenan uppgraderas till standard för Superettan och förvaltningen får i uppdrag att genomföra en förstudie för en ny läktare med omklädningsrum på norra sidan.
4. Idrotts- och föreningsnämnden hemställer till kommunfullmäktige om finansiering av de anpassningar som krävs för att uppgradera Ruddalens fotbollsarena till standard för Superettan.

Sammanfattning

Vid idrotts- och föreningsnämnden 2021-12-21, § 196, fattade nämnden beslut om att Ruddalens A-plan ska uppgraderas till att hålla division 1-standard. Enligt protokollsanteckning skulle fortsatt dialog föras med föreningarna på området angående en ny läktarbyggnad inklusive omklädningsrum.

Förvaltningen har genomfört flera åtgärder efter beslutet och efter föreningsdialogen har förvaltningen beslutat att bygga om den södra läktaren med integrerade faciliteter. Placeringen möjliggör att byggnaden kan användas spegelvänt av både verksamheterna i ishallen och fotbollsarenan samt uppgraderas för att klara delar av arenakraven för Superettan.

Parallellt med utvecklingen av Ruddalen har Got Event utifrån ett uppdrag från kommunfullmäktige genomfört en utredning av fotbollens utveckling på kort och lång sikt i Göteborg. Utredningen visar att det i väster behövs en Superettan-arena inom en 3-årsperiod, där Ruddalen pekas ut som mest lämpad. Utredningen flaggar också för att den snabba utvecklingen av nationella tävlingsregler och arenakrav driver på investeringsbehoven. Arenakraven för division 1 är på väg att bli de samma som för Superettan, vilket bör tas i beaktning vid nybyggnation eller renoveringar av arenor.

Utifrån denna bakgrund har nämnden att ta ställning till tre förslag för uppgraderingen av Ruddalens fotbollsarena.

- **Förslag 1** – Fotbollsarenan uppgraderas enligt tidigare beslut till Division 1 förutom ny omklädningsbyggnad och läktare på södra sidan som uppgraderas till standard för Superettan.
- **Förslag 2** – Fotbollsarenan uppgraderas till standard för Superettan med tillfälliga lösningar på den norra läktaren.
- **Förslag 3** – Fotbollsarenan uppgraderas till standard för Superettan och förvaltningen får i uppdrag att genomföra en förstudie för en ny läktare med omklädningsrum på norra sidan.

Konsekvenserna av respektive förslag beskrivs i ärendet. Nämnden föreslås också besluta om att hemställa till kommunfullmäktige om finansiering av de anpassningar som krävs för att uppgradera Ruddalens fotbollsarena till standard för Superettan.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Det krävs ett antal åtgärder för att kunna uppgradera arenan till standard för Superettan. Knäckfrågor som kräver betydande investeringar är bland annat elförsörjning, IT/Wi-Fi-lösningar, planvärme samt anpassningar av faciliteter. Satsningarna kräver både ökade investeringsmedel i ett direkt ombyggnadsskede samt långsiktigt då bollplanen måste bytas oftare för att klara elitkraven. Därtill kommer ökade drift- och leasingkostnader över tid. Taxan för planhyra vid elitmatcher kommer att anpassas till de taxor som Got Event har för liknande planer.

Den ekonomiska kalkylen i sin helhet återfinns i bilaga 2 till ärendet. I tabell 1 nedan sammanfattas de ekonomiska konsekvenserna på en övergripande nivå för respektive förslag.

Tabell 1. Sammanfattning ekonomiska konsekvenser

Förslag 1 - Fotbollsarenan uppgraderas enligt tidigare beslut till Division 1, förutom ny omklädningsbyggnad och läktare på södra sidan som uppgraderas till standard för Superettan.	
Investeringskostnad	28 500 tkr (elförsörjning, IT, södra läktaren och befintlig norra läktare)
Årlig drift- och leasingkostnad	2 700 tkr (ej planvärme)
Tidsaspekt	1 år
Förslag 2 – Fotbollsarenan uppgraderas till standard för Superettan med tillfälliga lösningar på den norra läktaren	
Investeringskostnad	39 000 tkr
Årlig drift- och leasingkostnad	4 700 tkr
Tidsaspekt	1 år
Förslag 3 – Fotbollsarenan uppgraderas till standard för Superettan och förvaltningen får i uppdrag att genomföra en förstudie för en ny läktare med omklädningsrum på norra sidan.	
Investeringskostnad	36 500 tkr (samtliga investeringar exkl norra läktaren)
Förstudiekostnad	1 000 tkr
Årlig drift- och leasingkostnad	4 700 tkr
Tidsaspekt	2 år

Nämnden föreslås besluta om att hemställa till kommunfullmäktige om finansiering av de anpassningar som krävs för att uppgradera Ruddalens fotbollsarena till standard för Superettan och att medel tillförs genom kompletteringsbudget i mars månad. Då

ombyggnation av södra läktaren pågår under 2024 kan ytterligare åtgärder vidtas parallellt vilket innebär både tidsmässig och ekonomisk effektivitet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Att utveckla Ruddalens fotbollsarena för att klara Superettan eller Division 1 innebär miljöpåverkan på flera sätt: rivning/byggnationer, mer frekvent utbyte av själva konstgräsplanen samt ett ökat energibehov. Det primära ur hållbarhetssynpunkt är dock att bygga mer effektiva och flexibel anläggning nära medborgarna för att hålla så många i rörelse som möjligt och därmed bidra till folkhälsa. Så en väl utnyttjad idrottsyta som täcker många behov är av största vikt.

Konstgräsplaner har generellt en stor påverkan på miljön då de i dagsläget baseras på fossil råvara. Elitplaner måste läggas om mer frekvent för att erbjuda riktigt bra kvalitet, vilket innebär stor materialomsättning. Konstgräsplanerna sprider även mikroplaster, Ruddalen har dock vidtagit åtgärder för att minimera spridningen av mikroplaster. Elitklassning kräver att bollplanen bytas mer frekvent – inom 5 år, varför resurs- och avfallsproblematiken ökar. Superettan kräver även uppvärmning av planen för att erbjuda bra spelegenskaper vintertid varav 8 000 m² måste värmas upp vintertid när behovet av energi/effekt är som störst och även dyrast. Närmaste åren har Göteborg en mycket stor utmaning att möta det ökade energi-och effektbehovet som staden har samtidigt som den ska bli fossilfri till 2030. Göteborgs miljö- och klimatplan har mål om att minska stadens energibehov.

Rörsystem för planvärme finns sedan tidigare indraget på den aktuella planen dock saknas effekt för att hålla den varm vintertid. Fjärrvärme finns framdragen till Ruddalen, men utökad servis behövs för att klara effektbehovet för hela arenan inklusive planvärmerna.

Bedömning ur social dimension

Idrotts- och föreningsförvaltningens verksamhet riktar sig i första hand till breddverksamhet, men bidrar också på flera sätt till elitverksamheten. Bredd- och elitverksamhet är dessutom tätt sammanlänkade och båda är ofta beroende av varandra. Bredden behöver försörja eliten, och eliten fungerar många gånger som inspiration och motivation för breddidrotten. En fotbollsarena anpassad för elitmatcher, kan således också komma breddidrotten till nytta. Idag bedrivs ingen damfotboll på Ruddalens fotbollsarena medan majoriteten av användningen av Valhalla IP utgörs av damfotbollsverksamhet. Uppgraderas Ruddalens arena till standard för Superettan finns goda förutsättningar för fotbollen att utvecklas i väster och verksamheterna inom både bredd- och elitverksamhet på området skulle stärkas om arenan även kan erbjuda damfotboll.

Samverkan

Ärendet har inte varit föremål för facklig samverkan.

Bilagor

1. Protokollsutdrag idrotts- och föreningsnämnden 2021-12-21, §196
2. Ekonomisk kalkyl
3. Arenaplan

Ärendet

Idrotts- och föreningsnämnden har tidigare fattat beslut om att Ruddalens A-plan ska uppgraderas till att hålla division 1-standard. Sedan dess har Got Event i en utredning om fotbollens utveckling konstaterat att det i väster behövs en Superettan-arena inom en 3-årsperiod, där Ruddalen pekas ut som mest lämpad. Ett omfattande arbete har genomförts för att uppdatera arena- och utrymningsplan samt bedöma de åtgärdskostnader som måste uppfyllas för att klara arenakraven för Superettan. Idrotts- och föreningsnämnden har att ta ställning till förvaltningens tre alternativ om Ruddalens fotbollsarena och förorda ett av dem som sitt eget.

Beskrivning av ärendet

Vid idrotts- och föreningsnämndens sammanträde 2021-12-21 (§196, diarienummer 0383/21) fattade nämnden beslut om att Ruddalens A-plan ska uppgraderas till att hålla division 1-standard. Enligt protokollsanteckning skulle fortsatt dialog föras med föreningarna på området angående en ny läktarbyggnad inklusive omklädningsrum.

Flera åtgärder för att uppgradera arenan till division 1 har genomförts och efter föreningsdialogen har förvaltningen beslutat att bygga om den södra läktaren med integrerade faciliteter. Parallellt med utvecklingen av Ruddalen har Got Event utifrån ett uppdrag från kommunfullmäktige genomfört en utredning av fotbollens utveckling på kort och lång sikt i Göteborg. Utredningen visar att det i väster behövs en Superettan-arena inom en 3-årsperiod, där Ruddalen pekas ut som mest lämpad. Utredningen flaggar också för att den snabba utvecklingen av nationella tävlingsregler och arenakrav driver på investeringsbehoven. Arenakraven för division 1 är på väg att bli de samma som för Superettan, vilket bör tas i beaktning vid nybyggnation eller renoveringar av arenor.

Förvaltningen har i arbetet med utvecklingen av Ruddalens A-plan undersökt förutsättningarna för uppgradering av arenan utifrån både kraven för division 1 och för Superettan.

Uppdatering av arena- och utrymningsplan för Ruddalen

2022 byggdes en ishall tätt intill fotbollsarenan och det genomfördes markarbeten/justeringar på och intill arenan. Under året har uppdatering av arena- och utrymningsplan genomförts för att uppfylla fotbollsförbundets krav för elitspel, man har sett över entréer samt besiktigt södra och norra läktaren för att se vad som måste åtgärdas. Arenarummet är väldigt trångt och den norra och södra läktaren är långt ifrån optimalt utformade. Konsulter anlätades för att ta fram följande:

- En uppdaterad arenaplan med godkänd dimensionering och sektionering utifrån bland annat arenakraven.
- En uppdaterad utrymningsplan har tagits fram för att klara brandkraven. Utrymningsvägar och andra säkerhetsåtgärder har setts över eftersom förutsättningarna ändrats i samband med byggnationen av ishallen.
- Förslag på placering och utformning för samtliga entréer utifrån förändringarna som skett ur säkerhets- och funktionssynpunkt.
- Besiktning och åtgärder för den södra och norra läktaren.
- Kostnadsbedömning på åtgärderna för att uppfylla kraven för Superettan.

Bilaga 3 visar arenaplanen med placering och utformning av spärrar, toaletter, kiosker och entréer för den kommande södra läktaren och den befintliga norra läktaren.

Södra läktaren

Förvaltningen har enligt protokollsanteckning från nämndsammanträdet 2021-12-21 fört dialog med föreningarna på området angående en ny läktarbyggnad inklusive omklädningsrum. I arbetet med ny arena- och utrymningsplan konstateras att den södra läktaren behövde åtgärdas. Bristerna var bland annat att läktaren var placerad för nära planen samt den var för flack och att flera läktarsektioner hade skymd sikt. Det saknades platser med tillgänglighet och en säker väg in och ut till planen för spelare och domare. Förvaltningen kom fram till att det mest effektiva var att riva den södra läktaren och bygga en integrerad läktar- och omklädningsbyggnad. Förslaget innebär en flexibel, spegelvänd byggnad som kan användas av både verksamheterna i ishallen och fotbollsarenan med följande innehåll:

- Omklädningsrum
- Ny utformning och moderna läktare med sittplatser
- Platser för tillgänglighet som tidigare saknades på arenan
- Mediautrymmen
- Kameraplattform

Den södra läktaren beräknas stå klar Q4 2024. Om nämnden tar beslut om att arenan ska uppgraderas till standard för Superettan kan faciliteter för medicin, doping, teknikrum, toaletter med mera läggas till. Detta kräver dock finansiering för dels anpassning av faciliteterna, dels utökad konstruktion och brandsäkerhet (se kalkyl bilaga 2).

Norra läktaren

Besiktning av den norra läktaren visade att det krävs omedelbara åtgärder för att bli godkänd för publik utifrån dimensionering och laster. Läktaren är byggd i tryckimpregnerat trä, med heltäckande baksida som är beklädd i samma trämaterial. Räddningstjänsten bedömer att utformning innebär en stor ökad brandrisk som kräver extra personal vid matcher. Räddningstjänst och polis är även starkt kritiska till utformningen av läktaren utifrån utrymningsmöjligheter, då läktaren är trång och relativt brant. Utrymmet under läktaren går inte att nyttja.

Infrastruktur el

I utredningsarbetet har elförsörjningen identifierats som en knäckfråga. Investeringarna som skett på området med ishall, maskin- och lagerhall, renovering av skrinnaarhallen samt ny omklädningsbyggnad kräver en utbyggd infrastruktur för elförsörjningen. Samtidigt är arenakraven för Superettan högt ställda när det gäller tillgång på el och lösningar för IT/Wifi till både besökare, media, press och OB-bussar. Detta skapar ett utökat behov som kräver omfattande investeringar. Den nuvarande belysningsanläggningen är monterad 2015 med viss komplettering 2017. Vid belysningsmätning utförd 2022-12-06 konstateras att arenan inte uppfyller belysningskraven för Superettan.

Planvärme

Planvärme krävs för Superettan. Rörssystem för planvärme finns sedan tidigare indraget på den aktuella planen. Fjärrvärme finns framdragen till Ruddalen, men utökad servis behövs för att klara effektbehovet för hela arenan inklusive planvärmen.

Förvaltningens förslag

Utifrån utredningens resultat har förvaltningen tagit fram tre förslag för nämnden att ta ställning till.

Förslag 1 - Fotbollsarenan uppgraderas enligt tidigare beslut till Division 1, förutom ny omklädningsbyggnad och läktare på södra sidan som uppgraderas till standard för Superettan.

Investeringskostnad: 28 500 tkr (elförsörjning, IT, södra läktaren och befintlig norra läktare)

Årlig drift- och leasingkostnad: 2 700 tkr (ej planvärme)

Tidsaspekt: 1 år

Åtgärderna som behöver genomföras för att uppgradera till division 1 genomförs. En ny integrerad läktare med omklädningsfaciliteter för krav enligt Superettan etableras samt åtgärder för entréer och planbelysning för division 1. Den norra sidan åtgärdas enligt den arenaplan som tagits fram under 2023 med en del tillfälliga lösningar.

Förslag 1 bedöms leda till följande konsekvenser:

- Fotbollsförbundet har flaggat för att kraven för Division 1 kommer att likställas med Superettan, vilket i så fall medför att förvaltningen inom kort kommer att behöva uppgradera arenan igen för att klara kraven.
- Ruddalen kan inte fungera som en elitarena i västra Göteborg eller bidra till fotbollens fortsatta utveckling.
- Den södra läktaren har viss positiv påverkan för breddidrotten på Ruddalen.

Förslag 2 – Fotbollsarenan uppgraderas till standard för Superettan med tillfälliga lösningar på den norra läktaren

Investeringskostnad: 39 000 tkr

Årlig drift- och leasingkostnad: 4 700 tkr

Tidsaspekt: 1 år

Förslag 2 bedöms leda till följande konsekvenser:

- Kan fungera som elitarena men kräver en del extraåtgärder ur säkerhetssynpunkt.
- Arenarummet är trångt vilket påverkar säkerheten negativt, framför allt på den norra sidan. Den norra läktaren kommer behöva åtgärdas alternativt ersättas framgent då träkonstruktionen innebär en brandrisk och utformningen försvårar utrymning.

Förslag 3 – Fotbollsarenan uppgraderas till standard för Superettan och förvaltningen får i uppdrag att genomföra en förstudie för en ny läktare med omklädningsrum på norra sidan.

Investeringskostnad: 36 500 tkr (samtliga investeringar exkl norra läktaren)

Förstudiekostnad: 1 000 tkr

Årlig drift- och leasingkostnad: 4 700 tkr

Tidsaspekt: ca 2 år

Förslag 3 bedöms leda till följande konsekvenser:

- Blir en del av lösningen för elitarena i väster och ger möjligheter för flera lag inom dam- och herrfotbollen.
- En ny läktare med omklädningsfaciliteter och förråd skulle kunna serva breddidrotten och övriga fotbollsplaner och idrottande på hela Ruddalen, något som idag saknas.
- Genom att bygga en ny läktare med omklädning med mera kan arenarummet öka i volym vilket är positivt ur utrymnings- och säkerhetssynpunkt. Toaletter, förråd, entréer och spärrar kan byggas in och på så sätt skapa mer utrymme.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen har idag inga fotbollsplaner för elitspel i Superettan vilket innebär förändringar både för drift och kommande löpande investeringar. Detta gäller exempelvis omläggning av konstgräs, avtal med de föreningar som ska spela på arenan med mera. Hur och var gränsdragningen mellan idrotts- och föreningsförvaltningen och Got Event ska vara behöver utredas och vara tydlig för att kunna erbjuda föreningslivet en likvärdig behandling och upplevelse på stadens arenor och anläggningar.

Det är inte heller säkert att de krav som ställs på elitarenor idag, kommer vara konstanta utan de kan komma att förändras. Således innebär ett beslut om att Ruddalens A-plan ska hålla standard för Superettan ett åtagande om att avsätta investeringsmedel även i framtiden.

Idag spelar inga damlag på Ruddalens arena. Innebär en uppgradering till Superettan att Ruddalen blir mer attraktiv för damlagen i staden är det mycket positivt för verksamheterna inom både bredd- och elitverksamhet på området.

Vidare ser förvaltningen att en ersättningsbyggnad för den norra läktaren skulle kunna uppnå en mer funktionell helhetslösning avseende layout, disponering av ytor och utrymningsmöjligheter. Byggnaden kan dels placeras längre bort från planen och på så sätt skapa ökad volym av arenarummet, vilket är angeläget ur utrymning- och säkerhetssynpunkt. Utformningen skulle också kunna integrera entréer, spärrar, toaletter och kiosker. Integreras även omklädningsrum och förråd för verksamheterna som är aktiva i de norra delarna av Ruddalen skulle det gynna breddverksamheterna på området.

Johan Sävnhage

Förvaltningsdirektör